

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΡΙΤΗ 23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2025**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εισαγωγικό Σημείωμα

Διασκευασμένο κείμενο από άρθρο σε ιστοσελίδα σχετική με θέματα υγείας

Γέλιο: Όλοι οι τρόποι που μας ωφελεί – Πότε είναι ακόμη πιο ευεργετικό

Το γέλιο είναι μία πολύπλοκη διαντίδραση του νου και του σώματος ανάμεσα στη γνωστική και συναισθηματική λειτουργία, μία διαδικασία που ξεκινά από τον εγκέφαλο. Ο Φρόιντ θεωρούσε το γέλιο έναν μηχανισμό που μπορεί να σταματήσει την επίθεση του άλλου καθώς και τις αρνητικές συναισθηματικές αποκρίσεις ή τα δυσάρεστα συναισθήματα που μπορεί να προκύψουν.

Αρχικά, πρέπει να τονιστεί η κοινωνική διάσταση του γέλιου, καθώς λειτουργεί ως ένα συνολικό εργαλείο για την επικοινωνία και τη σύνδεση μεταξύ των ανθρώπων. Όταν γελάμε μαζί, δημιουργείται μία αίσθηση ομαδικότητας, ότι είμαστε μία κοινότητα. Το γέλιο διαδραματίζει διάφορους κοινωνικούς ρόλους και λειτουργίες, συμβάλλει στη διάλυση των κοινωνικών εντάσεων, στη μείωση των αποστάσεων μεταξύ των ανθρώπων και δημιουργεί ένα αίσθημα ευχαρίστησης και συμπαράστασης.

Το χιούμορ είναι μία ιδιαίτερη μορφή ανθρώπινης επικοινωνίας που ως στόχο έχει να προκαλέσει το γέλιο. Όταν, ας πούμε, λέγονται αστεία και προκαλούνται γέλια, υπάρχει μία θετική ενέργεια, μία ευχαρίστηση μεταξύ των ατόμων που ενισχύει τους δεσμούς. Αντίστοιχα, το γέλιο είναι αυτό που θα αποφορτίσει από την ένταση μίας σύγκρουσης και θα βοηθήσει να αποκατασταθούν οι σχέσεις. Φυσικά, το χιούμορ και το γέλιο διαδραματίζουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο στην κοινωνική αποδοχή.

Επιπλέον, το γέλιο βοηθάει στη μείωση του άγχους και του στρες, καθώς, όταν γελάμε, ο εγκέφαλος απελευθερώνει διάφορους νευροδιαβιβαστές. Πρόκειται για χημικές ουσίες που μεταδίδουν τα νεύρα στον εγκέφαλο και στο νευρικό σύστημα, όπως οι ενδορφίνες, φυσικά παυσίπονα του οργανισμού που απελευθερώνονται κατά το γέλιο και συμβάλλουν στη χαλάρωση, και η σεροτονίνη, ορμόνη που βοηθά στην αντιμετώπιση της κατάθλιψης και της κακής διάθεσης και ενισχύει τις κοινωνικές μας σχέσεις. Το γέλιο, έπειτα, χαλαρώνει αλλά εξασκεί και τους μυς μας, βελτιώνει την αναπνοή μας, διεγείρει την κυκλοφορία, μειώνει τις ορμόνες του στρες και ενισχύει τη λειτουργία του ανοσοποιητικού.

Επίσης, το αυθόρμητο γέλιο είναι μία φυσική αντίδραση σε ένα αστείο, σε έναν ενθουσιασμό, σε μία χαρά, μία έκπληξη. Συμβαίνει αυθόρμητα και ανεξάρτητα από τη θέλησή μας και γι' αυτό θεωρείται γνήσιο. Απηχεί ακριβώς το θετικό μας συναίσθημα, την ευχαρίστηση και τη χαρά που νιώθουμε. Ένα προσποιητό γέλιο, από την άλλη, είναι μία εσκεμμένη «άσχημη» αντίδραση. Τη χαρακτηρίζουμε «άσχημη», γιατί μπορεί να γίνει για διάφορους λόγους, όπως για να κρύψουμε ένα άβολο συναίσθημα, τη θλίψη μας, την αδιαφορία μας, να προσποιηθούμε με στόχο την κοινωνική αποδοχή, απλά για να συμμετέχουμε σε ένα κοινωνικό περιβάλλον. Αν, όμως, το γέλιο είναι προσποιητό, θα είναι και τόσο ψεύτικο, ώστε δεν θα απελευθερωθούν οι ίδιες χημικές ουσίες που προαναφέραμε.

Είναι, λοιπόν, σημαντικό τα συναισθήματά μας να είναι αληθινά, χωρίς εμπόδια και δεύτερες σκέψεις. Μπορούμε να δούμε μία αστεία ταινία, να μπούμε σε αστείες σελίδες, να συναναστραφούμε ευχάριστους ανθρώπους, να μοιραστούμε μία ευχάριστη ιστορία, να μην ξεχνάμε το παιδί που κρύβεται κάποιες φορές μέσα μας και να θυμόμαστε όλα τα ευχάριστα πράγματα που μας έχουν συμβεί. Ας μη σπαταλήσουμε καμία μέρα χωρίς να γελάσουμε!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

- A1. α.** Να εντοπίσεις μέσα στο κείμενο πέντε (5) τρόπους με τους οποίους το γέλιο μάς ωφελεί, καταγράφοντας τα αντίστοιχα χωρία. (μον.10)
- β.** Στην 1^η παράγραφο του κειμένου «Το γέλιο ... να προκύψουν» αξιοποιείται η επίκληση στη λογική ως τρόπος πειθούς. Ποιο είδος τεκμηρίου αναγνωρίζεις στη συγκεκριμένη παράγραφο; (μον.2) Να το εντοπίσεις και να το καταγράψεις στο τετράδιό σου. (μον.3)

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

- A2. α.** Η 5^η παράγραφος του κειμένου «Επίσης, το αυθόρμητο γέλιο ... προαναφέραμε» αναπτύσσεται με σύγκριση – αντίθεση. Να εντοπίσεις και να καταγράψεις τους δύο (2) όρους που συγκρίνονται μεταξύ τους. (μον.2) Να παρουσιάσεις τρεις (3) διαφορές τους χρησιμοποιώντας στοιχεία της παραγράφου. (μον.3)
- β.** Στην 6^η παράγραφο του κειμένου «Είναι, λοιπόν, ... να γελάσουμε» το ύφος γίνεται οικείο, καθώς απευθύνεται στον αναγνώστη. Να εντοπίσεις και να καταγράψεις τρία (3) διαφορετικά στοιχεία (ρηματικό πρόσωπο, λεξιλόγιο, εκφραστικά μέσα, σημεία στίξης, έγκλιση) που επιβεβαιώνουν την παραπάνω διαπίστωση. (μον.6)
- γ.** Στο κείμενο γίνεται χρήση ειδικού επιστημονικού λεξιλογίου. Να εντοπίσεις και να καταγράψεις τέσσερις (4) τέτοιες λέξεις. (μον. 4)

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα

- A3.** Σύμφωνα με το κείμενο το γέλιο μπορεί να λειτουργεί ως μέσο σύνδεσης των ανθρώπων. Συμφωνείς με αυτή την άποψη; Υπάρχει περίπτωση το γέλιο να λειτουργήσει αρνητικά στις σχέσεις των ανθρώπων;
- Να αναπτύξεις τις απόψεις σου σε μία ομιλία (200-250 λέξεις) που θα εκφωνήσεις σε εκδήλωση του σχολείου σου με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Γέλιου.

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εισαγωγικό Σημείωμα

Ο Πάμπλο Νερούντα γεννήθηκε στη Χιλή το 1904 και υπηρέτησε ως διπλωμάτης σε διάφορες χώρες. Γνήσιος δημοκράτης, αγωνίστηκε εναντίον του φασισμού και καταδιώχτηκε. Από τους μεγαλύτερους και περισσότερο μεταφρασμένους ποιητές της Λατινικής Αμερικής τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ το 1971. Πέθανε το 1973. Η ποίηση του Νερούντα έχει βασικά κοινωνικό χαρακτήρα.

Ακολουθεί απόσπασμα από το ποίημα «Το γέλιο σου» από τη συλλογή «Οι στίχοι του καπετάνιου», μετάφραση Β. Λαλιώτης, εκδ. Τύρφη, Θεσσαλονίκη, 2019, σελ. 28-31.

Το γέλιο σου

Πάρε μου το ψωμί, αν θέλεις,
πάρε μου τον αέρα, αλλά
μη μου παίρνεις το γέλιο σου.
Μη μου παίρνεις το ρόδο,
τη βρύση που σταλάζει,
το νερό που άξαφνα
σκάει μες στη χαρά σου,
το ασημένιο κύμα
το ξαφνικό που σε γεννάει.
Η πάλη μου είναι σκληρή και γυρίζω
με τα μάτια κουρασμένα
έχοντας δει φορές
τη γη που δεν αλλάζει,
μα μπαίνοντας το γέλιο σου
στον ουρανό ανεβαίνει ψάχνοντάς με
κι όλες ανοίγει για μένα
τις πόρτες της ζωής σου.
Αγάπη μου, την ώρα
την πιο σκοτεινή ανθίζει
το γέλιο σου, κι αν ξαφνικά
βλέπεις πως το αίμα μου λεκιάζει
τις πέτρες του δρόμου,
γέλα, γιατί το γέλιο σου
θα είναι για τα χέρια μου
σαν δροσερό σπαθί.

[...]

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

B1. Αφού διαβάσεις με προσοχή το ποίημα, να αποδώσεις με δικά σου λόγια το νόημα των στίχων που σου δίνονται:

- «Πάρε μου το ψωμί ... μη μου παίρνεις το γέλιο σου» (μον.5)
- «μα μπαίνοντας το γέλιο σου ... τις πόρτες της ζωής σου» (μον.5)
- «γέλα ... δροσερό σπαθί» (μον.5)

Η απάντησή σου συνολικά μπορεί να κυμαίνεται ανάμεσα στις 50-60 λέξεις.

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

B2. α. Στο ποίημα, σε αρκετά σημεία, χρησιμοποιείται το β' ενικό ρηματικό πρόσωπο της προστακτικής έγκλισης. Να εντοπίσεις δύο (2) από αυτά τα σημεία γράφοντας τους αντίστοιχους στίχους στο τετράδιό σου (μον.6). Πώς λειτουργεί το β' ενικό ρηματικό πρόσωπο της προστακτικής έγκλισης στο νόημα του κειμένου; (μον.3)

β. Να εντοπίσεις και να καταγράψεις στο τετράδιό σου μία (1) μεταφορά, μία (1) εικόνα και μία (1) παρομοίωση. (μον.6)

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα

B3. Συσχετίζοντας τις πληροφορίες που σου δίνονται στο εισαγωγικό σημείωμα με το περιεχόμενο του ποιήματος, να αξιολογήσεις τη στάση ζωής του ποιητικού υποκειμένου, όπως φαίνεται μέσα στο ποίημα. Η απάντησή σου να αναπτυχθεί σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 20

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιό σας να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα, **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης**.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: **17.00**

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ